

Polské parlamentní volby 2015

Dne 25. října se konaly v Polsku dlouho očekávané volby do dolní sněmovny parlamentu. Na výsledky čekal Brusel, ale také Praha. Výsledky přináší nový Čtrnáctideník.

Výkonná moc

V Polsku tvoří výkonnou moc dvě složky: prezident republiky a vláda. Prezidentem byl v květnu 2015 zvolen bývalý europoslanec Andrzej Duda (Právo a spravedlnost, PiS), který porazil ve druhém kole dosavadního prezidenta Bronislawa Komorowského (Občanská platforma, PO). Právě prezidentský souboj PiS a PO předznamenal důležitou bitvu o parlamentní většinu mezi těmito dvěma stranami. V čele vlády stojí premiér, vláda je kolektivně odpovědná dolní sněmovně parlamentu (Sejm).

Parlament

Polský parlament je tvořen dvěma komorami. Sejm čítá 460 poslanců. Druhá komora – Senát – se skládá ze 100 členů, kteří jsou voleni v přímých všeobecných volbách. Tzv. blokové hlasování, které se užívá ve volbách do Senátu, je hlavním rysem této komory. Blokové hlasování kombinuje systém prosté většiny s vícemandátovými volebními obvody. Volič má tolik hlasů, kolik je ve volebním obvodu

k dispozici mandátů, hlasy nelze kumulovat. Volebních obvodů je 40, velikost obvodu se pohybuje v rozmezí 2-4 mandáty.

Volební systém do polského Sejmu

Na začátku září se konalo v Polsku referendum o změně volebního systému do dolní komory parlamentu. Referendum, které mělo změnit současný poměrný systém na většinový, přitáhlo pouze něco málo přes 7 % polských občanů. Pro platnost referenda byla potřebná účast nadpoloviční většiny právoplatných voličů. Volební systém do polského Sejmu tedy zůstal zachován: proporční systém s volební klauzulí 5 % pro politické strany a 8 % pro volební koalice. Od volební klauzule jsou osvobozeny strany reprezentující národnostní menšiny. Referendum bylo iniciováno hnutím neúspěšného kandidáta prezidentské volby Pawla Kukize. Bývalý rocker následně slíbil pomstu v parlamentních volbách.

Politické strany

Z nejtěžší pozice šla do letošních voleb 8 let vládnoucí Občanská platforma (PO), která vznikla secesí od Unie svobody v roce 2001. Strana usedla do vládních lavic již v roce 2007. Největší favorit současných voleb strana Právo a spravedlnost (PiS) vznikla taktéž v roce 2001. Založili ji bratři Kaczynští. V roce 2005 vyhrála strana volby a sestavila vládu. V předčasných volbách v roce 2007 PiS získala tehdy rekordních 31,11 % hlasů, ale nenašla koaličního

partnera a usedla do opozice. Polská lidová strana (PSL) působí na polské politické scéně s různými názvy již od roku 1989. PSL lze označit za středo-pravicovou (neo)agrární stranu. Působí jako spojenec PO. Sjednocená levice (ZL) vznikla v červenci 2015 transformací Spojenectví demokratické levice (SLD), jedná se o středo-levicovou formaci několika málo středových a levicových stran. Klasické protestní hnutí v Polsku reprezentuje strana Kukiz '15, kterou vede polský zpěvák a neúspěšný kandidát prezidentské volby Pawel Kukiz.

Výsledky voleb

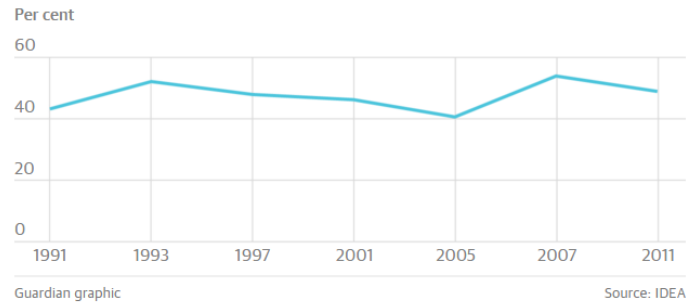
K urnám se v neděli 25. 10. 2015 dostavilo celkem 50,9 % oprávněných voličů. Vítězem se stala konzervativní Právo a spravedlnost pod vedením Jaroslawa Kaczynského, který stranu vede „ze zadního sedadla“. Volebním lídrem strany byla Beata Szydlová, která se s velkou pravděpodobností stane premiérkou. Právo a spravedlnost získala 37,58 % hlasů (5 711 687 hlasů), což straně zajistilo 235 mandátů. Poprvé od roku 1989 tak v Polsku bude vládnout strana, která bude mít většinu bez koaličního partnera. Na druhém místě skončila dosavadní vládní Občanská platforma (24,09 %), která podle slov své předsedkyně Ewy Kopaczové dovedla zemi do stability a hospodářského růstu. Na třetím místě skončilo hnutí Kukiz '15 (8,81 %). Další místo patří nové straně Nowoczesna, česky Moderní, (7,6 %), což je liberální strana zaměřená převážně na mladé progresivní voliče. Jako poslední se do Sejmu dostala Lidová strana (5,13 %). Spojenectví demokratické levice získalo 7,55 %, ovšem jako koalice nepřekročilo

© CEVRO – Liberálně-konzervativní akademie 2015
www.cevro.cz, info@cevro.cz

Zpracoval: Lukáš Rieger

kvorum osmi procent a poprvé od roku 1989 dolní komory zmizí.

Vývoj volební účasti od roku 1991

Zdroj: <http://www.theguardian.com/world/2015/oct/22/polish-elections-2015-a-guide-to-the-parties-polls-and-electoral-system>

Závěr

Polsko se nepochybně posunulo doprava, z parlamentu vypadla levice, ve středu existuje středo-pravicový heterogenní blok. Vítěz voleb zaznamenal jedno z největších vítězství ve své historii, naopak Občanská platforma ztratila téměř polovinu svých voličů. Důvod této změny je pravděpodobně tradiční politické kyvadlo, které se po osmi letech vládnutí PO přiklonilo ke konzervativní pravici. Nepochybně výsledky voleb ovlivnila současná migrační krize a strach z ní. Zajímavé bude sledovat postoj nové vlády například k Rusku nebo evropské integraci.

Zdroje:

<http://www.theguardian.com/world/2015/oct/22/polish-elections-2015-a-guide-to-the-parties-polls-and-electoral-system>
<http://www.parlamentnilisty.cz/arena/politologove/Prvni-rozbor-Polske-volby-to-je-rana-pro-Merkelovou-A-bude-to-pro-ni-cim-dal-horsi-Lide-v-Evrope-uctuji-405212>
CHYTÍLEK, Roman a kol. *Volební systémy*. Praha: Portál, 2009. ISBN: 978-80-7367-548-6.
CABADA, Ladislav a kol. *Nové demokracie střední a východní Evropy*. Praha: VŠE, 2008. ISBN: 978-80-245-1388-1.

